

DVAJSTI LEJT

GORDŽIJO

SLOVENSKO

ERBO

STR. 4-5

Medeni zajtrk

STR. 7

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 1. decembra 2016 ☼ Leto XXVI, št. 48

SPOMINJANJE NA SLOVENSKEGA ZNANSTVENIKA TUDI V BUDIMPEŠTI

»Avgust Pavel je bil domoljub in hkrati evropski človek. Kot Slovenec je bil zvest madžarski domovini, pisal je o dragocenostih slovenske kulture v madžarskem jeziku« - je 23. novembra svoj pozdravni nagovor začela madžarska varuhinja narodnostnih pravic dr. Erzsébet Sándor Szalay v sejni dvorani budimpeštanskega Urada varuha temeljnih človekovih pravic. Slavnost ob »posebni obletnici posebne osebnosti« sta sklicali skupaj z zagovornico slovenske narodnosti v madžarskem Parlamentu Eriko Köleš Kiss, povabila so se med drugimi odzvali veleposlanica RS v Budimpešti mag. Ksenija Škrilec, generalni konzul RS v Monoštru dr. Boris Jesih, predsednik Državne slovenske samouprave Martin Ropoš, predsednik parlamentarne Komisije za narodnosti na Madžarskem János Fuzik in državnozborski poslanec Csaba Hende. Dogodka so se udeležili še parlamentarni zagovorniki drugih narodnosti, predsedniki nekaterih državnih narodnostnih samouprav in župani. Organizatorji so se še posebej razveselili prisotnosti več članov družine Pavel in visokega števila Slovencev iz Porabja.

Slavnostni govornik, državni podsekretar za odnose z narodnostmi in civilno družbo Attila Fülöp, je poudaril, da so Slovenci na Madžarskem majhna, toda kompaktna in aktivna skupnost. Življenje Avgusta Pavla naj jim bo zgled pri pozitivnem doživljanju

Državni podsekretar Attila Fülöp, varuhinja dr. Erzsébet Sándor Szalay, Judita Pavel, zagovornica Erika Köleš Kiss, veleposlanica mag. Ksenija Škrilec in predsednik DSS Martin Ropoš

Na Uradu varuha temeljnih človekovih pravic se je zbralo blizu sto ljudi

dvojne identitete, pripadnost narodnosti pa naj jih povezuje, je poudaril in dodal, da daje tem prizadevanjem država finančni in pravni okvir.

Spominski dan, ki ga je popestrila vsebinsko bogata, s predmeti opremljena razstava o Avgustu Pavlu, se je nadaljeval s predavanji o prvem prekmurskem poklicnem znanstveniku. Hči polihistra Judita Pavel je predstavila očeta kot človeka in učitelja, raziskovalec manjšinske problematike András Bertalan Székely pa je očrtal povezovalno vlogo Pavla med obema narodoma. Etnologinja Marija Kozar Mukič je opisala duhovno zapuščino in raziskovalno dejavnost znanstvenika, medtem ko je podiplomski študent slavistike György Rágyanszki strnil spoznanja o jezikoslovnih prizadevanjih Avgusta Pavla.

Niz predavanj je bil obogaten z deklamacijo Pavlovih madžarskih pesmi, na katere se je navezoval zadnji, nekoliko subjektivnejši prispevek pobudnice spominskega dneva Erike Köleš Kiss o literarnem zanimanju polihistra (*referate boste lahko natančneje spoznali v eni od naših naslednjih števil*).

S kakovostnimi predavanji so v Budimpešti dostojno obeležili 130. jubilej rojstva in 70. obletnico smrti Avgusta Pavla, saj kakor je bilo povedano, »odličnim osebnostim iz preteklosti se moramo oddolžiti tako, da jih predstavimo čim širšemu krogu ljudi.«

Murska Sobota: Akademija ob 10-letnici soboške škofije

KA JE MŪRA ŠEPETALA, ALI STOPINJE KRISTJANOV NAŠEGA ČASA

Murskoboška škofija, ustanovljena pred desetimi leti, ko je Slovenija dobila tudi celjsko in novomeško škofijo, je s slavnostno akademijo *Stopinje do nas* sklenila slovesnosti ob jubileju. V dvorani Kina Park ni bilo dovolj sedežev za vse, ki so želeli spremljati vrhunski dogodek. Slovesnosti sta se udeležila tudi prvi soboški škof dr. Marjan Turnšek in generalni vikar mariborske nadškofije Janez Lesnika. Od drugih cerkva so na akademijo, kot izraz zgledega sodelovanja, prišli mag. Geza Erniša, častni škof evangeličanske cerkve v Sloveniji, Leon Novak, soboški evangeličanski duhovnik, mag. Franc Kuzmič iz Binkoštna cerkve v Sloveniji. Župan dr. Aleksander Jevšek je škofu za dobro sodelovanje izročil priznanje mestne občine.

Slavnostni govornik je bil soboški

škof msgr. dr. Peter Štumpf, v kulturnem programu pa je pel združeni pevski zbor glasbene šole Beltinci in zbori iz župnij Črenšovci, Ljutomer in Turnišče. Scenarij za akademijo *Stopinje do nas* je pripravil generalni vikar soboške škofije Lojze Kozar ml. Naj takoj izpostavim, da spada akademija v sam kakovostni vrh te vrste dogodkov v Murski Soboti, tako po kratkem, konciznem govoru škofa dr. Petra Štumfa, kot s kulturnim programom, v katerem so se prepletale pesmi in glasba ter sporočila o pomembnih možeh v besedi in sliki. Vseskozi sproščeno, dinamično, da je ura programa minila, kot bi trenil.

»Ta jubilej je bil za mnoge priložnost, da preverimo, kaj smo bili v teh letih. Prehodili smo

kratko pot, dolgo komaj 10 let. Vendar so o tej poti imeli svoje sanje in vizije mnogi naši predniki v daljnih, preteklih stoletjih. Na naši panonski zemlji se še da slutiti odtise misijonskih korakov bratov Cirila in Metoda. V kakšni »cimprani izi«, kriti s slamo, še diši po soju sveč, ob katerih sta Mikloš in Števan Kūzmič pisala za panonsko ljudstvo svete knjige. Freske v naših starih cerkvah

Škof dr. Peter Štumpf se je zahvalil generalnemu vikarju Lojzetu Kozarju ml. za odlično izpeljano akademijo ob 10-letnici škofije in za sodelovanje pri prireditvah, ki so bile posvečene jubileju

še oznanjajo Božje sporočilo o Jezusovem rojstvu, smrti in vstajenju, ki so ga naši predniki lahko slišali v domači besedi in o njem vsakodnevno premišljevali tudi ob tej starodavni umetnosti,« je povedal škof dr. Peter Štumpf.

Škof je tudi poudaril, da v tem prostoru že 500 let potujejo katoličani in evangeličani kot Jezusovo ljudstvo. »V opotekanju in padanju smo se spogledovali drug z drugim. V ustvarjanju in vzponih smo se tudi spogledovali drug z drugim. Včasih zelo oddaljeni, včasih malo bolj blizu, včasih pa zelo blizu. Sedaj že čutimo topel stisk dlani drug drugega. Sedaj je pogled drug na drugega že bolj bratski in prijateljski. Skoraj istočasno smo prišli skupaj do

evangeličanske škofije v Sloveniji in katoliške škofije v Pomurju,« ocenjuje soboški škof, ki je tudi dejal, da je bila soboška škofija ustanovljena tudi zato, »da bi verniki slovenskega madžarskega, romskega in hrvaškega jezika v tej škofiji lažje poglabljali svojo vero.«

Za vero in slovstvo v Pomurju so zaslužni številni izobraženci: Mikloš in Števan Kūzmič, Jožef Košič, Ivan Jerič, Ivan Camplin, Matija Slavič, Janoš Kūhar, Ivan Zelko, Anton Trstenjak, škofa Jožef Smej in Marjan Turnšek ter božja služabnika Danijel Halaš in Lojze Kozar st. in še drugi. »Upam si postaviti vprašanje, ki sega na širše področje - kaj bi bilo s Slovenijo brez teh in še drugih velikih mož? Ti možje se nam zdijo tako samoumevni, da sploh ni vprašanje, da ne bi bili in da ne bi delovali,« je dejal škof in ocenil dobro sožitje med katoličani, evangeličani, binkoštniki in kalvinci ter poudaril: »Tudi zaradi teh velikih mož in še drugih duhovnikov, redovnikov, redovnic, vernih mož in žena, mnogih ljudi dobre volje je Slovenija še vedno Slovenija in naše Pomurje je še vedno Pomurje in Porabje je še vedno Porabje.«

Škof tudi o postavljanju mej: »Različni razlogi in dejanja postavljajo meje. Posledično s tem so zato eni Slovenci ostali na Madžarskem in živijo v Porabju. Prav tako pa so eni Madžari ostali v Prekmurju in prav tako so eni Hrvati ostali v Prekmurju. Prav za te tri narodnosti je velikega pomena materni jezik. Svoje vere in kulture ne sprejemamo samo od oznanjevanja in učenja. Svojo vero in kulturo pijemo tudi z maternim mlekom. Korak po sprejetosti je bil naporen tudi za naše Rome, ki so si med nami ustvarili svoje domove. Slovenci, Madžari, Romi in Hrvati še vedno močno občutimo, da je materni jezik sveti jezik. Brez maternega jezika

Viteški križ madžarskega reda za zasluge bivšemu generalnemu konzulu v Monoštru

23. novembra je v prostorih Veleposlaništva Madžarske v Ljubljani veleposlanica *Edit Szilágyi Bátorfi* predala bivšemu generalnemu konzulu v Monoštru *Dušanu Snoju* Viteški križ madžarskega reda za zasluge, ki mu ga je podelil predsednik Madžarske dr. János Áder za njegova izjemna dejanja. »Delo, ki ga je opravljal v vlogi generalnega konzula, je pripomoglo k ohranjanju identitete slovenske narodne skupnosti v Železni županiji. Kot slovenski generalni konzul v Monoštru si je prizadeval za krepitev madžarsko-slovenskih stikov

na področju gospodarstva, kulture in izobraževanja, pa tudi za širitev sodelovanja med čezmejnimi regijami,« je izpostavila veleposlanica. Slavnostne podelitve so se udeležili tudi podpredsednik slovenske vlade Dejan Židan, predsednik skupščine Železne županije László Majthényi, direktor Narodnega parka Órség Tibor Markovics in predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnök.

Foto: MKGP

bi ne mogli verovati. Brez maternega jezika mi ne bi mogli ljubiti. Brez maternega jezika mi ne bi mogli bivati.« K povedanemu še: »Za vsemi nami, ki živimo ob Muri in vse tja do Rabe je dolga tisočletna pot mnogih vladarstev in oblasti, vojn in bojov, graditeljstva in rušenja, izobilja življenja in neizprosne smrti. Še vedno pa smo tukaj Slovenci, Madžari, Romi in Hrvati. Še vedno tukaj verujemo kot katoličani, evangeličani, binkoštniki in

kalvinci.« Peter Štumpf je dejal, da se praznovanje desetletnice soboške škofije zaključuje na začetku 500. obletnice reformacije. Reformacija Cerkev ni samo reformacija ustanov, ampak je reformacija ljudi. »V duhu takšne reformacije papež Frančišek pridružuje katoliško Cerkev na pot vere skupaj z drugimi krščanskimi cerkvami in skupnostmi,« je sklenil škof Štumpf.

Tekst: Ernest Ružič
Foto: Stanko Skledar

ŽE DESETLETJE IN POL VONJ PO BARVAH V MONOŠTRU

»1 volja, 2 mesti, 15 let, 80 umetnikov, več kot 500 stvaritev« - lahko preberemo na uvodnih straneh nove monografije, ki so jo s finančno podporo Mestne občine Monošter izdali ob 15. ju-

dani katalog predstavil župan Mestne občine Monošter, ki je v zadnjih letih sofinancirala likovna srečanja. *Gábor Huszár* se je spominjal, da sta pobudo za kolonije pred 16. leti dala predsednik Zveze Slovencev

obmejnih narodnostnih skupnosti z matičnima narodoma, so pa hkrati prepoznavni umetniški dogodki v širši regiji. »V minulih letih so tukaj nastala izjemna umetniška dela, obenem pa sem dobil občutek, da letošnja kolonija nekako izstopa po raznolikosti umetniškega ustvarjanja« - je opozoril umetnostni zgodovinar in na kratko opisal dela, nastala na letošnji koloniji. *Jovana Mitič* je s svojim abstraktnim slogom poudarila moč oblik in barv; *Klavdija Marušič* je svoje misli z reducirala na bistvene elemente; *Miha Pečar* je razrtgal kamen precizno in maksimalistično; *Jaroslav Uhel* je spojil realni in sanjski svet; *Jure Markota* je nežno glino spremenil v lopatice in vijake; *Ferenc Király* je upodobil privlačnost med dvema različnima poloma; *Endre Göntér* se je odzval na aktualna evropska dogajanja; *György Csuta* je oživil pekel pred opazovalci; *Dubravko Baumgartner* pa je na novo definiral elemente odpadnega materiala. *Atilla Písnjak* je avgusta en dan preživel med udeleženci kolonije, kar ga je obogatilo, multikulturalnost pa ga je tudi očarala. Opozoril je tudi na pomembnost mecenature, ki ima dolgo tradicijo že od same renesanse in je živa tudi danes.

predku sveta nasploh, tudi sicer pa je Evropa prepoznavna po velikem številu vrhunskih pisateljev, skladateljev, umetnikov in znanstvenikov. S sodelovanjem Zveze Slovencev na Madžarskem, Galerije-muzeja Len-

tukaj v Monoštru, ampak širše. Imamo vse možnosti, da nas opazijo tudi v Evropski uniji. Ta čudovita, bogata zbirka lahko najde svoje mesto v kakršni koli eminentni galeriji v evropskem

Na otvoritvi razstave smo lahko pozdravili visoke goste; (z desne) mag. Igor Teršar, direktor Javnega sklada za kulturne dejavnosti R Slovenije, Géza Szócs, višji svetovalec predsednika madžarske vlade; ob njiju monoštrski župan Gábor Huszár in predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnök

bileju monoštrskih mednarodnih likovnih kolonij. Publikacija vsebuje predstavitev vseh sodelujočih umetnikov v treh jezikih, obenem pa prinaša kakovostne posnetke o delih, ki so v Monoštru nastala v preteklem desetletju in pol. 18. novembra so se v razstavnem prostoru zbrali številni gostje, da bi si ogledali razstavo iz stvaritev letošnje, 15. Mednarodne likovne

na Madžarskem *Jože Hirnök* in takratni direktor Galerije-muzeja Lendava *Franc Gerič*. V letu 2002 je prizadevanja podprl tudi podžupan Monoštra *Csaba Kollár*. Kakovostna in obsežna publikacija je izšla pri založbi *Szülőföld*, katere predstavnik *János Kerényi* je izpostavil, da so monoštrske kolonije čudovit primer podpiranja umetnosti. Z monografijo se bodo

Otvoritev razstave je počastilo tudi nekaj umetnikov 15. likovne kolonije, med njimi *Feri Király*, *Jaroslav Uhel*, *Jure Markota* in *Dubravko Baumgartner*; v njihovi družbi tudi *Feri Gerič*, eden od ustanoviteljev monoštrske kolonije, in umetnostni zgodovinar *Atilla Písnjak*

kolonije. Ob sodelujočih umetnikih (*Ferenc Király*, *Dubravko Baumgartner*, *Jaroslav Uhel*, *Jure Markota*) sta se odprtja udeležila tudi generalni konzul RS v Monoštru *dr. Boris Jesih* in predsednik Državne slovenske samouprave *Martin Ropoš*.

»Knjiga še diši po tiskarni, danes je prispela v Monošter« - je novoiz-

dragocenosti, nastale na srečanjih, posredovale širšemu občinstvu, bralci bodo lahko preko opisov поблиže spoznali umetnike in s pomočjo fotografij podoživljali vzdušje na kolonijah.

Umetnostni zgodovinar lendavskega rodu *Atilla Písnjak* je izpostavil, da so monoštrska ustvarjalna sobivanja priložnost za povezovanje

Del občinstva na otvoritvi

dava in Mestne občine Monošter se v mestecu ob Rabi zbirajo ustvarjalci iz širše regije. »Kultura je točka, ki res povezuje in prinaša dolgoročno prijateljstvo med državami« - je zaključil gost večera. Na odprtju razstave so bile na ogled tudi fotografije, ki jih je na letošnji likovni koloniji pripravil član Fotokluba Monošter *Csaba Steffel*. »Imam občutek, da imajo naše kolonije že tradicijo. Ne samo

prostoru« - je podčrtal dolgoletni strokovni vodja in organizator monoštrskih likovnih kolonij *Franc Gerič*. Obenem pa je izrazil željo, da bi vodenje umetniških srečanj v prihodnosti prevzel mlad strokovnjak in da bi se po mnogih obljubah končno odprla galerija v središču Porabja.

-dm-

Foto: K. Holec

Mednarodno tekmovanje v pikadu

Sedeminsosemdeset tekmovalcev se je udeležilo Prvega mednarodnega tekmovanja hotela Lipa v pikadu, ki so ga priredili 12. novembra v Slovenski hiši v Monoštru. Ob tekmovalcih iz zahodnega Prekodonavja (*Nagykanizsa*, *Szombathely*, *Keszthely*, *Zalaegerszeg* itd.) so na športnem dogodku sodelovali tudi Romuni in Avstrijci. Pri posameznikih je zmagal *Miklós Pósfai* iz *Szombathelya*, pri dvojicah pa tekmovalca iz *Keszthelya* *László Géza* in *Antal Gergely*.

Organizatorji - monoštrski klub - se zahvaljujejo za pomoč Slovenskemu kulturnemu in informativnemu centru, s katero je pripomogel k uspešni izvedbi tekmovanja.

László R. Horváth

OD SLOVENIJE...

Pahor odprl slovensko veleposlaništvo v Iranu

Slovenski predsednik Borut Pahor je bil na dvodnevem obisku v Iranu in ob tej priložnosti slavnostno odprl slovensko veleposlaništvo v tej državi. Pahor se je v Teheranu sestal z iranskim predsednikom Hasanom Rohanijem in vrhovnim verskim voditeljem ajatolo Alijem Hamenejem. Z Rohanijem sta se pogovarjala o dvostranskih odnosih, gospodarskem sodelovanju, kriznih žariščih po svetu in dogovoru o iranskem jedrskem programu. Po srečanju je Pahor dejal, da je prvi uradni obisk slovenskega predsednika v Iranu znamenje novega poglavja v odnosu med državama. Rohani je pozdravil odločitev Slovenije za ponovno odprtje diplomatskega predstavništva v Iranu in poudaril, da to kaže na izjemno odločenost obeh držav, da okrepi medsebojne odnose. Pahor je Rohanija povabil na obisk v Slovenijo in ob tem izrazil veselje, ko je Rohani vabilo sprejel. Predsednika republike Boruta Pahorja sta na obisku spremljala zunanji minister Karl Erjavec in gospodarski minister Zdravko Počivalšek ter številna delegacija predstavnikov slovenskih podjetij. Prav slednjim je bila namenjena slovensko-iranska poslovna konferenca, ki se je udeležilo več kot 50 slovenskih in okoli 100 iranskih gospodarstvenikov.

Dan generala Maistra

Slovenija se je spomnila generala Rudolfa Maistra. Dan zaznamuje spomin na 23. november 1918, ko je Maister s svojimi borci v samostojni vojaški akciji v Mariboru razorožil nemško vojsko. Ob državnem prazniku je Urad predsednika Republike Slovenije pripravil dan odprtih vrat. Prireditve v spomin na generala Maistra in njegove borbe so bile tudi v nekaterih občinah, osrednja državna proslava pa je bila v Dornavi pri Ptujju. Slavnostni govornik, podpredsednik vlade Dejan Židan, je Maistra označil za sooblikovalca samostojne slovenske države. Dodal je, da Maister izstopa kot najsvetlejša zvezda v 150-letnem prizadevanju slovenskega naroda za ustanovitev samostojne in neodvisne države Slovenije.

Zvon varaške baročne cerkve se je že pá audaleč čuu. Zvau je na svetek, na veselo srečanje. Dobre pau võre pred svetov mešov se je začnilo zberati lüstvo, z Gorenjoga Sinika, Števanovec, Sakalauvec pa drügi vesnic. Prišli so starejši lidgé s cejloga Porabja, vejpa so tistoga nedelskoga zadvečerka služili slovensko mešo v

Franc Režonja, šteri že sploj dugo mešuje v Varaši. Gratulejro je društvi v svojem imeni pa v imeni soboškoga püšpeka *dr. Petra Štumpfa*, slovenska parlamentarna zagovornica *Erika Köleš Kiss* pa je slobaud vzela od mladoga kaplana Józsefa Kovácsa, šteri je dosta pomagó pri varaški slovenski mešaj.

Sveto mešo so služili plebanoš Ferenc Merkli, vikar Franc Režonja ino kaplan József Kovács

Monoštri. Biu je svetek porabski slovenski penzionistov, biu je slovenski svetek.

Pri oltari so stali vikar za manjšine Püšpekije Murska Sobota *Franc Režonja*, nekdešnji porabski plebanoš *Ferenc Merkli* pa domanji kaplan *József Kovács*. Na svetek Kristuša Krala Vesoljstva so darüvali sveto mešo v domanjoj slovenskoj rejči. V svojoj predgi je Ferenc Merkli tapravo, ka na njegovom zdajšnjom mesti pri Somboteli nega takšoga društva, ka bi 20 lejt zadobilo. Jubilantsko Društvo porabski slovenski penzionistov združuje upokojence s cejle krajine, štere plebanoš je biu deset lejt un. Depa ga od tistoga mau ranč tak zovéjo na prauške pa svetešnje meše, je tapravo dühovnik Merkli, zovéjo ga penzionisti, šteri domá spontano gordržijo materni gezik. Spominati pa se trbej na pokojne člane, šteri v misli vsikdar ostanejo z nami, je skončo nekdešnji porabski plebanoš pa društvu zaželo eške 20-30 lejt.

Pri svetešnjoi meši je lepau slovenski spejvo Cerkveni pevski zbor iz Števanovec pod vodstvom *dr. Gábora Sebestyéna*. Glavni mešnik je biu gospaud vikar

V sausednjom gledališči se je začnilo malo ovaško veseldje. Dobro atmosfero so že na začetki napravili člani *Glasbeno-vokalne skupine Nejmam časa* Društva penzionistov iz Rogoševca, šteri so igrali na dvej gombasti fudaj, klarineti, »ribaškitari« pa »bumbajsi«.

Med publiko smo najšli vse goste, šteri so že pri svetešnjoi meši tö cüjbili: generalnoga konzula RS

Vodja sektorja za Slovence v zamejstvu Robert Kojc je v imeni Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu prejkdaui predsednici Klari Fodor zahvalno listino

v Monoštri *dr. Borisa Jesiha*, vodjo sektorja za Slovence v zamejstvu pri Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu *Robert*

DVAJSTI LEJT GORDRŽ

slovenske samouprave *Martina Ropoša*, predsednika Zveze Slovencev na Madžarskem *Jožeta Hirnöka* ino župana Mestne občine Monošter *Gábora Huszára*. Drüge stauce v gledališči so napunili eške predstavniki društev, štera sodelujejo z domanjim porabskim društvom pa se vej, člani jubilanške organizacije, vejpa tau je biu njini svetek.

Povezovalka programa, glavna urednica naši novin *Porabje Ma-*

Jožeta Vilda pa njagvi pridni kolejgarov« - je svoj svetešnji guč začnila predsednica Klara Fodor, pa cujdala, ka je najvejši ciu društva vküdržati porabske slovenske penzioniste pa gordržati slovensko identiteto, materni gezik, kulturo pa indašnje šege. Zvün toga spoznavajo domanjo pa matično domovino, par lejt pa organizirajo eške menjše literarne, zgodovinske, cerkvene, gastronomske pa rokodelske

Varaško cerkev so napunili slovenski võrnicke

rijana Sukič, je pozdravila penzioniste, »steri so v starejši lejtaj tö aktivni ostali ino si najšli takšo družbo pa delo, v sterom veseldje najdejo« pa prejkdala rejč predsednici domanjoga društva *Klari Fodor*.

»Društvo je ustvaurilo 2. oktobra 1996. leta 35 porabski sloven-

programe. Klara Fodor se je zavalila vsejm nekdešnjim predsednicam, najbolje pa prvoj, pokojnoj *Ireni Barber*.

»Društvo zdaj má 107 penzionistov, etak je itak ešče gnesden ena najvejša pa najbola aktivna slovenska civilna organizacija« - je dale gučala predsednica Klara. Društvo má na leto pet veuki pa dosta menjši programov, največ pomoči je dobilo od Zveze Slovencev na Madžarskem, depa v dvajseti lejtaj so organizaciji pomagali tak s Slovenije kak z Vogrskoga. Na konci svojoga guča se je predsednica zavalila vsejm, »najbola pa našim flajsnim, dobrasrčnim penzionistom v najlepši lejtaj.«

Dvajsti lejt delovanja Društva upokojencov so sprevaljali vsi porabski mediji: novine *Porabje*, Slovenski utrinki, kisnej pa eške Radio Monošter. Navzauči na svetki so si leko poglednili štiri kratke filme: lüpanje goškic z začetni časov, občni zbor od malo kisnej, edno božično delavnico od nej davnika, pa edno fašensko povorko po Monoštri.

BILJO SLOVENSKO ERBO

Jubilantskomi društvi je gratulejralo sploj dosta gostov: domanjni župan Gábor Huszár, Robert Kojc v imeni Urada za Slovence, predsednika krovni organizacij Jože Hirnök in Martin Ropoš, slovenska zagovornica Erika Köleš Kiss, predsednica *Angela Novak* z DU Murska Sobota, predsedni-

časa« z Rogaševca, štiri so znauvič prišli gor, pa zaigrali tri slovenske naute. Škoda je samo bila, ka so nej malo več spejvali. Je pa zatok vküper spejvalo lüstvo. Kak aj človek vönajde, kama aj dé na dopust, če more biti vküper z lagvov ženov pa postrašenov ženskov? Tau smo leko zvödali

V okviru obletnice je bila premiera nauve igre gledališke družine Nindrik-indrik

ca *Marija Kozar* s Slovenske samouprave Sombotel pa eške drügi predstavniki partnerski organizacij. Zadvečerak se je dale pelo z bogatim kulturnim programom. Članice jubilantskoga društva so oprvin na oder staupile, šest

iz nauve igre *Gledališke družine Nindrik indrik*. Članice *Micka Bajzek, Babi Fodor, Marijana Kovač pa Klara Fodor* so pá korazno špilale. Veselo pa je, ka so cujdobile moškoga, *Ferina Meggyesa*. Nej pa nej so se mogli odlaučiti, aj déjo na maurdje,

En tau penzionistov na oblejtnici

parov Folklorne skupine penzionistov. Vküper plešejo od leta 2010, pa so same ženske. Za tau priliko jim je mentorica *Dragica Kolarič* vküppostavila porabski splet plesov: med drüгими rozinko, ajnccvajdraj, rejzko pa sotiš. Ženskam so se nikak nej poznala lejta.

Na tau so gledalci komaj z odra dojspistili skupino »Nejmam

v toplice ali plamine. Kak so na konci daubili lavore pa kejpe, pa zakoj je žena Babi moža *Ferina* za vüjo držala, vse leko zvejmo z vesele igre »Na lepše« avtora pa režisera *Milivoja Mikina Roša*. Gda se je lüstvo nasmejalo, je dobilo v roké lepau napravleni prospekt z više stau kejpami o preminauči dvajsti lejtaj Družstva porabski slovenski penzionistov.

Na kejpaj se vidijo programi organizacije pa koraznost njeni članov. Štiri so prospekt vödali, vüpajo, ka do ga z radostjov obračali

Članice folklorne skupine so mele nabrišene peté

vnüki penzionistov tö pa do pono-sni na svoje stare matere pa oče.

Jubilejni svetek se je končo v avli

tiški«, tisti dén je biu samo njini.

-dm-

kejpi: -dm-, K. Holec

Hvala, hvala, gezerokrat hvala

V nedelo, 20. novembra, smo svetili, ka je Družstvo porabski slovenski penzionistov že dvajsti lejt vküper stanilo pa je edna najvejša civilna organizacija gratala.

Zahvalo pišem tistim – za tau so me prosili naši člani – steri so nam ob tej oblejtnici takšne lejpe dneve spravili. Predsednica družstva *Klara Fodor* je bila organizatorka cejloga programa, stera v privatnom življenji tö dosta skrbi ma zdaj (v špitale ojdi k sorodniki, doma vse pripravi mami), tak ka ne vejmo, gé ma telko moči! 20 lejt življenja družstva v kejpaj pa rečaj, je tö dosta-dosta trüda prosilo, ka so kejpji na razstavo prišli pa so se na platni tö vidli. Na jubilejnoj razstavi (foto, rokodelska, gastronomska) smo se 11. novembra tö dobro počütili. V nedelo, 20. novembra, smo pa takšno vidli pa čüli, ka ne moremo pozabiti pa zavolé zahvaliti. Tau nedelo so trgé popi mešüvali pa predga *Ference Merklija* je tö od nas pa za nas bila. V gledališči je program tö takšen bijo, steroga je leko samo takšen človek vküppostavo, steri tau s srcaum pa düšov dela. Tau pá delala predsednica *Klara*, pomagala ji je podpredsednica *Marijana Kovač*. Gezerokrat hvala vama.

Vejmo, ka so nam pri programaj finančno pomagali tak iz Slovenije kak z Vogrskoga. Zdaj gđakoli leko v roke vzememo male knjige pa poglednemo dogodke v 20 lejtaj. Tau je trno dobro. Lepau zahvalimo vsem tistim lidam, steri so pomagali, v programi gorstaučili, plesali ali špilali.

Eške moram zapisati, ka je sploj lepou bilau, da smo pri pozdravnom guči vidli kejp Jožeta Vilda, njemi se leko zahvalimo, ka v Porabji mam slovenski penzionisti svojo družstvo.

Kak lejko mi penzionisti nazaj zaslužimo vse te trüde? Samo tak, ka aktivni ostanemo, gda de nas predsednica zvala na programe ali delat, mo šli. Dočas mo vküper, baude družstvo tadale. Eške gnauk hvala, gezerokrat hvala.

Klari Mešič

... DO MADŽARSKE

Viktor Orbán se je po telefonu pogovarjal z novim ameriškim predsednikom

Madžarski premier Viktor Orbán se je po telefonu pogovarjal z Donaldom Trumpom, ki ga je povabil na obisk v Združene države Amerike, kot je povedal sam premier časopisu *Világgazdaság*. Po njegovem mnenju je Madžarska imela tudi do zdaj dobre gospodarske stike z ZDA, v sodelovanju nasploh pa so bile prisotne ideološke prepreke. Dodal je, da bo imela Amerika predsednika, ki ne pozna ideoloških omejitev, je odprt človek, zanj so najbolj važni uspehi, rezultati in učinkovitost, ne toliko ideologije. Trump je madžarskega predsednika vlade povabil na obisk v Ameriko. Ta mu je odgovoril, da že dolgo ni bil tam, kajti obravnavali so ga kot črno ovco, nakar je Trump odgovoril, da tudi njega.

Trump se je zahvalil Viktorju Orbánu, da Madžarska podpira ameriško madžarsko skupnost, ki ga je tudi podprla.

Višja minimalna plača v letu 2017

Vlada se je dogovorila s socialnimi partnerji o minimalni plači in garantirani plači za poklicne delavce za leto 2017. Minimalno plačo bodo dvignili za 15 odstotkov, tako bo znašala naslednje leto bruto 127.650 forintov, kar pomeni neto 84.887 forintov (prb. 280 evrov).

Garantirana minimalna plača za poklicne delavce bo naslednje leto višja za 25 odstotkov in bo znašala bruto 161.250 forintov, kar pomeni neto 107.231 forintov (prb. 360 evrov).

Davki na plače se bodo znižali za 5 odstotkov, s 27 na 22 odstotkov. Minister za nacionalno gospodarstvo Mihály Varga je poudaril, da je madžarsko gospodarstvo doseglo mejnik, z ukrepi želi vlada hkrati dvigniti konkurenčnost in plače delavcev. Z ukrepi vlade so zadovoljni tudi sindikati.

Prejk njigvi kejpov smo langali po svejti

Puni je biu kulturni daum 19. novembra večer na Verici-Ritkarovci, gda so Ropoš (Vajnin) Miška bači nutpokazali svoje fotografije. Tau srečanje sta

bači že nin ozajerk za odrom stojijo pa se kreda dejvajo na predavanje. Sploj je nej tak bilau, oni so še itak med lüstvom bili pa so tak pripovedjali z

nili pa s kakšni fotoaparatom so prve kejpe delali. Tü so tapravli, ka prvin kak bi rutjivali, so si küpli eden Voltlander mašin, steroga so s seuv nesli pa vsefele so slikali, še tašo sondačko tö, ka bi nej slobaudno bilau. Zavolo tauga so je prejdnji bašejktivali pa vse kejpe pa negative so kraj pobrali od nji, samo tiste nej, ka so je skrili. Kak so Miška bači pripovedjali, doma na Gorenjom Seniki so največ te slikali, gda so vojsko dolazaslüžili. Dosta so slikali na gostüvanjaj, na pokapanjaj, na prvoj spauvedi, pa s tauga časa še gnesden dosta črno-bejli kejpov majo. Tau so tö vöovadili nam, ka te slike

Z Vajninim Miškanom se je pogučavo Imre Trajbar

organizirala občina (önkormányzat) pa Drüštvo za vas Verica-Ritkarovci. Nejsa samo domanji bili najgeri na te kejpe, liki prišlo je še lüstvo iz sausedni vesnic, iz Števanovec, Andovec, z Gorenjoga Senika, iz Čepinec pa še iz Varaša tö. Pa še leko, ka z več mejst tö, bili so zato taši, ka sem dja vsakšoga tö nej pozno. Nej čüda, ka je bilau telko lüstva, vej pa Miška báčina vsakši dobro pozna, zato ka so cimerman bili pa so v dosta mejstaj delali. Dapa največ lüstva je vejn itak zato prišlo, ka nji fejst poštüvajo, radi je majo, pa zatau, ka so najgeri bili na njigve kejpe.

Verički kulturni daum je puni biu

njimi, kak če bi se oni tö k gledalcom držali. Že pet vöra minaula, gda je župan Andraš Dončec kričo, ka aj dejo na

so najslabše bile, zato ka dobre kejpe so tisti, stere so slikali, vse tasprosili od nji.

Na fotorazstavi je eden tau slik na stenej bilau vöpovešeno, drugi tau smo si pa prejk projektora leko poglednili. Najprvin so se družinske slike vrtele, gde smo leko vidli, kak so vögledali Miška bači v sondačkom gvanti, leko smo vidli eden kejp z ženauv nin tam v petdeseti lejtaj, dapa leko smo vidli mlajše pa vnuke tö. Po tejm smo tiste slike gledali, štere so doma na Verici-Ritkarovci delali, tü smo že fejst mogli gledati, zato ka nejsmo vsigdar spoznali tiste lidi, steri so na sliki bili. Najbola te, gda smo gasilce gledali, nej zaman, tresti pa štirideset lejt je nej kratak čas, nej čüda, če smo koga nej spoznali.

Števanovski cerkveni zbor

Fotovečer se je v petoj vöri začno, gda je dvorana že nabita bila. Tau bi mislili, ka par minutov pred peto vörov Miška

oder ka začnejo. Po kratkom pozdravi župana je predsednik društva Imre Trajbar začno spitatavi od tauga, kak so zač-

Pričakovanje

Pá smo se včakali, ka se leto približuje h konci in z nauva je tü adventni čas. Tau je čas pričakovanja, gda čakamo, ka se rodi malo dejtece, Odrešenik sveta. Denešnji čas, v sterom živimo, je rejsan nevaren, zato je posebno potrebno moliti in prositi, da bi nam novorojeno dejtece prineslo mir božji. Pa nej samo v naša srca, nego v srca vsej voditelov toga sveta. Mi, verniki se še posaba moramo zavüpati Bogi, samo on

nas leko obrani vsej nevarnosti. Istina, ka smo mi samo edna kaplja v morji, ali dosta pa dosta kaplic, pa de morje vekšo. Prosimo pri zorjenicaj, naj se v naši srcaj vužgé luč, stera ne zgori vö. Ka naj se ta luč ne pusiši, moramo v njau oli vlejati. Te oli so naše zorjenice, gda zazranka rano v kmici idemo k meši.

Moja generacija eške zna, ka je pričakovanje. Nej samo na zvüna, nego v düši moramo čakati maloga Jezüša. V zdajšnjom nevarnom časi bi najlepši dar za nas vernike biu, da bi nam novorojeno dejte prineslo mir.

V adventnom tijom časi pokažimo, ka smo pravi kristjani. Kak lepau pesem pravi: »Dopuni se oblübe čas... Mi grejšniki pa Mater božjo prosimo, »O, prosi Marija za grejšnike nas, da hüdi protivnik ne pride med nas!«

Dragi bralci! Vsem vam želim lejpi, tiji adventni čas, naj vsem nam Božjo dejte prinesé mir, vero, vüpanje in lübezen po cejlom svejti.

Vera Gašpar

Kak sem te kejpe gleda, nad tejm sem zmišlavo, leko ka so Miška bači brezi mašina ranč prejk praga nej staučili, kakoli je bilau doma, v vesi ali v krajini, oni so tau dolaposlikali. Na koj sem dja mislo, tau je Imina Trajbara tö napamet prišlo, pa je ranč od tauga začno spitatavi. Pa rejsan je tak bilau, kak smo mislili. Miška bači, kama koli so šli, fotoaparatom so vsigdar pri sebi meli, aj leko kejp napravijo za svoj tau, pa pokažejo drugim najbola pa mlajšoj generaciji.

Če tak gledamo, te so oni nam s svojim delom tö ohranili eden tau naše kulture, pa ranč ne vejo ali ne mislijo, kakšno vrejdnost majo, pa še vekšo vrejdnost do sledkar meli tej kejpi.

Gda smo s prvim talom fotovečera zgotauvili, te je najprvin nastopo cerkveni zbor iz Števanovec, potistim je pa edna

kratka pauza bila. Te čas smo leko malo pripovedjali pa pili, najbola pa koštavali, ka so nam flajsne domanje vertinje spekle. Bili so tam makovi, orejovi bejklinge, kiflinge, pogače pa vse fele dobre.

Na drügom tali fotovečera smo leko vse tau poglednili, gde so Vajnin Miška bači odli. Tau so največkrat romanja pa izleti bili. Prejk njini kejpov smo se rejsan tak počütüli, kak če bi vsepovsedik z njimi bili, kak če bi vse tau vidli, gde so oni odli. Sploj mi je nej žau, ka sem üšo na te program, samo leko čestitam kak družtvi tak župana za tau dobro idejo, ka so organizirali tau fotorazstavu pa večer domanjoma človeka. Zato ka dostakrat samo daleč pa v tujino gledamo, tiste vrejdnosti, ka so nam pa pod nogami, tiste pa ne vidimo.

Karči Holec

Medeni zajtrk

18. novembra smo že tretje leto na DOŠ Števanovci imeli Okrog desete ure smo skupino zamenjali in na zajtrk so

Učence in učitelje je na slovenskem zajtrku, ki so ga pripravili v župnišču, pozdravil tudi generalni konzul Boris Jesih

medeni zajtrk. Župnika Vili Hribernik in Dejan Horvat sta prišla ta dan ob deveti uri k nam in prinesla med. Z njima sta prišla še čebelar iz Murske Sobotice in veteranirka iz Ljutomera. Pridružil se nam je tudi generalni konzul dr. Boris Jesih. Najprej so imeli zajtrk učenci iz nižjih razredov jedli so vrtnak z maslom in medom ter pili kakav. Pred zajtrkom smo zmolili Očenaš. Čebelarji so na kratko predstavili čebelarstvo. Prinesli so nam tudi pokazat zaščitno opremo za čebelarje. Zelo zanimivo je bilo.

Čebelarji (župnika) so otrokom pripovedovali o skrivnostih čebelarjenja

prišli učenci iz višjih razredov. Imeli smo še dva domača gosta. Iz Andovec sta prišla

čebelarja Gyula Galambos in Csilla Gyenes. Tudi onadva sta na kratko predstavila, kako se ukvarjata s čebelami, kakšne vrste meda imata. Povedala sta, da imata tudi hiško za terapijo s čebelami. Razen čebel imata v Andovcih še številne druge živali, organizirata tudi delavnice za učence.

Gospod župnik Vili je prinesel tudi jabolka za šolo. Hvala lepa vsem, ki so nam pomagali pri medenem slovenskem zajtrku. V prvi vrsti seveda dvema župnikoma.

Agica Holecz
ravnateljica

Na DOŠ Števanovci učna ura v sodelovanju s Pokrajinskim muzejem iz Murske Sobotice

Že pred meseci so nas obiskali predstavniki Pokrajinskega muzeja iz Murske Sobotice z željo, da bi imeli učne ure ali delavnico na naši

Mateja Huber v števanovski šoli

šoli. Etnologinjo *Matejo Huber* sem spoznala v času, ko smo imeli zelo dobre stike s šalovsko šolo. Skupaj smo imeli etnološko-raziskovalni tabor. Z veseljem sem sprejela pobudo, da bomo z muzejem delali skupaj. Prva učna ura je bila 18. novembra v 2.-3.-4. razredu.

Tema je bila Svetila nekoč. Na začetku se je Mateja predstavila in se pogovarjala z učenci, če znajo, kje je Murska Sobotica in muzej.

Otroci so si lahko tudi od blizu ogledali nekdanja svetila

Spraševala jih je, če so že bili v muzeju in kaj so tam videli. Lansko leto so vsi bili na enodnevnem izletu in smo si ogledali Mursko Sobotico in tudi muzej.

»Kakšna svetila so uporabljali v časih pred izumom električne žarnice?» - je bilo naslednje vprašanje.

Mateja je pripovedovala o tem, kakšna svetila imajo v muzeju. Nekatera je prinesla tudi pokazat. Učenci so lahko svetila otipali, narisali in so se lahko tudi sprehajali z njimi. V zatemnjenem prostoru so prižgali svetila iz različnih obdobij: antično oljenko, srednjeveško svetilko, čelešnik, petrolejko in baterijo, lampaš. Ugotavljali so, kakšno svetlobo so nudila posamezna svetila.

Učna ura je bila zelo zanimiva, hvala lepa Mateji in muzeju. Podobno »muzejsko uro« bomo pripravili naslednje leto februarja.

Agica Holecz, ravnateljica

Uspeh gornjeseniških učencev

Na sliki z leve: Márton Abucewicz, Máté Labritz in Giulio Brunetto

Knjižnica Ferenc Móra v Mo-noštru je priredila tekmovanje v recitiranju in pripovedovanju pravljic v madžarskem jeziku za učence 5. in 6. razredov. Na tekmovanju so se zelo dobro odrezali tudi učenci Dvojezične osnovne šole Jožefa Košiča z Gornjega Senika.

Učenec 5. razreda Márton Abucewicz je končal na prvem, Máté Labritz na tretjem mestu. Njun sošolec Giulio Brunetto je prejel posebno nagrado komisije.

László R. Horváth

porabje.hu

